

«Радіоактивні» гроші не пахнуть?

Вони руйнують здоров'я!

Сергій ДУБРОВІН

52

Тури до Чорнобиля, в місто Прип'ять почали організовувати українські туристичні компанії понад десять років тому. Нікому навіть на думку не спадало, що через 25 років після сумнозвісної аварії на Чорнобильській АЕС це небезпечне місто стане світовим туристичним центром. Звичайно, рівень попиту на чорнобильські тури не порівняти з напливом на світові туристичні маршрути, але охочих відвідати «незакрытий кут землі» дедалі більше.

Кілька років тому до Чорнобиля та «міста-привида» Прип'яті розпочали масові туристичні поїздки. Нині щодня Чорнобильську зону відвідують у середньому 8 груп.

Деякі українські туристичні фірми й мешканці зони відчуження, попри загрозу для здоров'я, не приховують бажання поставити «радіоактивний» туризм на потік. Уже в перші роки після аварії за 50 кілометрів від ЧАЕС звели готельний комплекс із трьох корпусів. А пізніше за сприяння Міністерства з надзвичайних ситуацій побудували міні-готель на 18 номерів.

За відгуками українських та іноземних відвідувачів радіоактивної зони, тутешній сервіс заслуговує на увагу. Ніч у готелі коштує близько 15 доларів, стільки ж – триразове харчування. Є можливість отримати у своє розпорядження автівку. Місцеві автовласники здають свої машини в оренду за 10 доларів на годину. За бажанням так званий екологічний тур триває добу. І передбачає відвідування найекстремальніших місць, фотосесію, знайомство з мешканцями, «вивчення» флори та фауни. Нині у Прип'яті відродилося поголів'я копитних – кабанів, козуль, оленів, лосів. А чисельність хижаків – рисей, лисиць і вовків – найбільша на території України. На цих тварин нечисті на руку підприємці, за окрему плату, влаштовують браконьєрське полювання. Загалом вартість екскурсії в зону відчуження становить близько 100 доларів на одного туриста. Наприкінці «подорожі» рівень радіації на транспорті й одязі туристів вимірюють дозиметри. За їхніми словами, показники – в нормі, тобто безпечні для здоров'я людей.

Як то кажуть, попит народжує пропозицію. Український уряд

планує здійснити амбітний туристичний проект, який дасть змогу до 2012 року, коли в Україні відбудуватиметься чемпіонат Європи з футболу, зробити з Чорнобиля туристичний центр. Міністерство з надзвичайних ситуацій проводить своєрідний конкурс між турфірмами на отримання ліцензії на право проведення екскурсій у зоні й обіцяє подбати про здоров'я відвідувачів, проклавши маршрути з мінімальним радіоактивним забрудненням. Однак не всі турсператори погоджуються з планами уряду щодо монополізації.

Гравці туристичної галузі гадають, що серед «щасливчиків» можуть виявитися основними тільки три або чотири турфірми. Решті доведеться користуватися їхніми послугами, що призведе до монополізації чорнобильського напрямку та, як наслідок, здорожчання турів і згодом – відтоку туристів. Тому деякі великі турсператори оголосили безстроковий бойкот на організацію турів до Чорнобиля.

Чи небезпечний такий туризм? Екс-завідувач сектора Інституту ядерних досліджень НАН України, ліквідатор наслідків катастрофи на ЧАЕС, автор книжки «Чад», присвяченій Чорнобиллю, Анатолій Демський упевнений: прихильники шок-туризму до кінця не усвідомлюють небезпеку радіації. «Ми почали вірити, що в нас усе добре... Забули, що зона існує і ситуація насправді погіршується, а не поліпшується», – попереджає він.

А. Демський стверджує,

що дані про наслідки аварії на ЧАЕС не відбивають усієї небезпеки: «Насправді гамма-випромінювання, яке покаже нормальний радіаційний фон, давали «короткоживучі» елементи. А тепер почали діяти «важчі» – стронцій-90 і цезій-137. Вони існують ще роки із 300. Нині почав розчинятися у воді плутоній, дуже важкий трансурановий елемент. У Києві він вже є і в свердловинах, і в Дніпрі». Трансуранові елементи шорк вимиваються з Чорнобильської зони й з водою розповсюджуються по Україні. І якщо поміряти не гамма-випромінювання, а альфа- та бета-, то в деяких місцях прилади зашкалюють. Учений прогнозує: в Україні зростатиме брак питної води, бо кожного року в Дніпро зливаються тонни радіоактивної води з атомних станцій, що негативно впливає на екосистему. «Ми боремося з глобальним потеплінням, заощаджуємо на дрібницях, але не звертаємо уваги на ці величезні обсяги води, які перетворюють Дніпро на стічну каналу», – зазначає він.

Схожу думку висловив і Вінс Новак, керівник Управління ядерної безпеки Європейського банку реконструкції та розвитку, під час міжнародної конференції

в Києві з нагоди 25-річчя Чорнобильської катастрофи.

За його словами, Чорнобильська зона – не краще місце для розвитку туризму. «Але воно має вигляд значно безпечніший, ніж раніше», – визнав представник ЄБРР, додавши: «І взагалі, питання розвитку будь-якої діяльності в Чорнобильській зоні залежить не тільки від здорового глузду членів уряду чи бізнесменів, а й від рівня радіаційного забруднення навколишнього середовища. Зрештою, з огляду на радіаційне забруднення Чорнобильської зони кожна людина сама має вирішувати, чи хоче її відвідати».

Дехто з прихильників такого туризму виступає за те, щоб зона була максимально відкритою. Але тут постає ще одна небезпечна проблема:

на київських стихійних ринках можна вільно купити «дари чорнобильського лісу». Нещодавно кореспондент журналу став свідком вилучення грибів, які великими партіями майже щодня продавала бабуся на одному з асфальтних базарів. Коли покупці запідозрили недобре, то забили на сполох і звернулися до фахівців. Після перевірки виявилось, що грибочки надто зашкалюють. Як потім з'ясувалося, спокусившись легкими грошима, на бабуся працювала ціла бригада, котра «косила» гриби в Чорнобильській зоні. За даними санепідемстанції, радіаційне випромінювання цієї смакоти перевищувало припустимий рівень у 10 разів.

Та що там бабуся! Служба безпеки зони Чорнобильської АЕС постійно виявляє цілі

підприємства, що організовують там незаконне рибальство. У зоні проводяться самовільні вирубки лісу для будматеріалів, розбирається цегла з кинутих будинків. Потім увесь цей радіоактивний бруд продають. Як відомо, гроші не пахнуть. Але, зароблені в такий спосіб, вони руйнують здоров'я. Найдорожче, що є в нас із вами.

53

Перший візит – до однієї з найпрогресивніших клінік столиці. Косметологічний центр *MedArt-clinic* (<http://med-art.org.ua>) використовує новітні методи для того, щоб повернути вашому тілу красу і здоров'я. Крім застосування комплексу ефективних сучасних процедур, сертифіковані доктори змушують ваш організм задіювати весь природний потенціал, щоб посилити й прискорити процеси омолодження шкіри. Однією з ефективних методик, які пропонують у центрі, є безін'єкційна мезотерапія (*needle-free treatment*) за допомогою устаткування *Viora Med*, що успішно бореться з пігментними плямами, зморшками, з акне й рубцевими змінами після запалень, а також активізує тонус шкіри (здійснюючи ліфтинг-ефект). Окрім того, *MedArt-clinic* використовує устаткування, сертифіковане

Міжнародною організацією контролю якості *FDA*, має технології, що ґрунтуються на світловому, ультразвуковому, абразивному, хімічному, а також інших принципах впливу на шкіру. Серед найбільш популярних та ефективних процедур фотоомолодження – технологія омолодження шкіри із застосуванням високоінтенсивних джерел світла (*IPL*), що визнано одним із найперспективніших напрямів в естетичній медицині. У комбінації з алмазною мікродермоабразією – шліфування шкіри (на яку *MedArt-clinic* пропонує найкращу ціну в Києві – 380 грн.) застосування ме-

тодик *IPL* дає максимально ефективний і стійкий результат при лікуванні проблемної шкіри. *MedArt-clinic* щонайефективніше розв'яже проблему усунення глибоких зморщок, «судинної сітки», пігментних плям, слідів вугрової хвороби. Значний ефект стає помітним після здійснення процедур фотоомолодження шкіри, безін'єкційної мезотерапії, застосування мануальних методик, використання хімічних пілінгів, лазерної епіляції та фотоепіляції, і скільки процедур вам необхідно пройти – одну чи десять, залежить виключно від ваших особливостей. *MedArt-clinic* пропонує своїм клієнтам програму лояльності, що передбачає знижку 15% на процедуру хімічного пілінгу й лазерної епіляції, 50% – на першу процедуру антицелюлітного курсу й знижку 20% – на апаратний педикюр. Окрім того, після будь-якої 5-ї процедури ви одержите 5% дисконтну картку на всі послуги клініки, а після кожної 10-ї процедури, як ви вже, напевно, здогадалися, – 10% дисконтну картку на увесь асортимент процедур. І що мені, яка має досить великий букет подруг (а це, погодьтеся, краще, ніж букет діагнозів), особливо приємно – картку можна передавати в користування іншим особам. Висновок зрозумілий: усією юрбою моїх за зиму трохи зів'ялих, але, як і раніше, численних приятельок я запишуюся на відновлювальний комплекс у *MedArt-clinic*.

Олександра ЛОЗЯНА.

